

Pa citu ceļu (Mateja ev. 2:1-12)

Kad Jēzus bija piedzimis Bētleme, Jūdas ķēniņa Hēroda laikā, redzi, gudri vīri no austrumu zemes atnāca uz Jeruzālemi un sacīja: ² "Kur ir jaunpiedzimušais Jūdu ķēniņš? Jo mēs Viņa zvaigzni redzējām austrumu zemē un atnācām Viņu pielūgt." ³ Kad ķēniņš Hērods to dzirdēja, tad viņš izbijās un visa Jeruzāleme līdz ar viņu. ⁴ Un, saaicinājis visus tautas augstos priesterus un rakstu mācītājus, viņš izzināja no tiem, kur Kristus būs piedzimt. ⁵ Un tie viņam sacīja: "Bētleme, Jūdas zemē; jo tā raksta pravietis: ⁶ un tu, Bētleme, Jūdas zemē, tu nebūt neesi mazākā starp Jūdas cilts kungiem; jo no tevis nāks Valdnieks, kas ganīs Manu Israēla tautu."

⁷ Tad Hērods paslepen saaicināja gudros, sīki izjautāja tiem par zvaigznes atspīdēšanas laiku. ⁸ Un viņš tos sūtīja uz Bētlemi un sacīja: "Eita un ievāciet rūpīgi ziņas par to bērnu, un, kad jūs Viņu atradīsiet, tad paziņojiet to man, ka arī es aizeju un Viņu pielūdzu." ⁹ To no ķēniņa dzirdējuši, tie aizgāja.

Un redzi, zvaigzne, ko tie bija redzējuši austrumu zemē, gāja tiem pa priekšu un nostājās pār namu, kurā bija bērns. ¹⁰ Un, zvaigzni ieraudzījuši, tie priecājās ar varen lielu prieku. ¹¹ Un, namā iegājuši, tie ieraudzīja bērnu līdz ar Mariju, Viņa māti, un tie nometās ceļos un Viņu pielūdza. Tad tie atvēra savas mantas un dāvāja Viņam zeltu, vīraku un mirres.

¹² Un sapnī saņēmuši norādījumu pie Hēroda neatgriezties, tie aizgāja pa citu ceļu uz savu zemi.

Mateja stāsts par gudriem vīriem no austrumu zemes ir viens no pazīstamākiem stāstiem visā Bībelē. Pat cilvēki, kuri nav lasījuši Bībeli, vai par nav kristieši, pazīsts šo stāstu.

Patiesi, tas ir ļoti skaists stāsts, bagāts nozīmē un simbolikā. Ir brīnumaina zvaigzne, ir eksotiski vīrieši no tālām zemēm, ir ļauns valdnieks, ir patīkama ģimene un, protams,

skaits maziņš bērniņš! Nav tikai stāsts pats, bet visa bagātīga simbolika, kas tur atrodas, un kas gadu simteņiem ir devusi inspirāciju rakstniekiem, komponistiem un māksliniekiem.

Zvaigzne, kas vadīja gudros vīrus ir fascinējusi pētniekus un astronomi vēl nevar to pilnīgi izskaidrot. Bet zvaigznes gaismas simbols ir bagātīgs, kas norāda uz Kristu, dzīvības gaisma, kas spīd pasaules tumsībā. Ķēniņš Herods ļoti spilgti simbolizē pasaules ļaunumu, sevišķi valdnieku un laicīgās valdības ļaunuma potenciālu. Arī tautas augstie priesteri un rakstu mācītāji, kurus Herods pieaicināja, lai tie izskaidrotu zvaigznes nozīmi, simbolizē organizētas reliģijas nespēju izprast Dieva vārdu, kaut gan tas tiem ir skaidri pieejams.

Pat kūti, kurā Jāzeps, Marija un Jēzus bērniņš atrada patvērsmi, tika alegoriski interpretēta kā sabrukušais *Dāvida nams*, kas tagad, sekojot pravieša vārdiem, Jēzus personā tiks restaurēts.

Bet, protams, šie misteriozies *gudrie vīri no austrumu zemes* ir šī stāsta centrā. Viņu ceļojums, meklējumi un mērķa sasniegšanu dod šim stāstam nepieciešamo dinamiku un virzienu, kas simbolizē visas cilvēces meklēšanu un, beidzot, Kristus atklāšanu.

Nav daudz zināms par šiem vīriem. Tādēļ baznīcas leģendas ir papildinājušas viņu stāstu. Leģendās viņu skaits tika noteikt uz trīs, kaut gan Matejs tikai stāsta par vīriem (*daudzskaitlīgi*); viņus sākuma sauca par tikai par

gudriem vīriem (gr. *Magoi*), vēlāk tie tika saukti *ķēniņi*. Māksliniekus viņus tradicionāli attēloja, lai reprezentēt visu cilvēci un visas zemes malas – viens no baltās rases, viens no orientālas, viens no melnas. Viņi arī tiek attēloti lai pārstāvētu visas paaudzes – viens gados jauns, viens vairāk nobriedis, viens sirmgalvis. (klasiskā mākslā sirmgalvis – simbolizē lielāku un dziļāku gudrību un pieredzi- ir tas, kas vienmēr ir Jēzum tuvākais, parasti uz ceļiem nometies.

Pat *gudro vīru* gudrība ir norāda uz pasaules un cilvēku gudrību, kas nav pilnīga un ir pat reizēm maldīga. Stāsta viņu *zinātniskā gudrība* bija novedusi šos vīrus pie aplamo vietu un aplamo ķēniņu. Tikai kad tie ļāva lai Dieva vārds apgaismotu un paskaidrotu viņu šķietamo gudrību, - tikai tad šie *gudrie vīri* atrada un atzina Kristu.

Pat *gudro vīru* nestās dāvanas ir bagātas nozīmē – zelts, kas pienākas ķēniņam; vīraku, lietots tempļa kvēpināšanai, simbolizē Jēzus svētumu; un mirres, ko lieto lai gatavot ļiķi bērēm, norāda uz Jēzus nāvi.

Bet ir šie vīri paši – un viss, ko viņi simbolizē – kas ir centrāls šim stāstam. Man liekas, ka kopīga tēma, kas iet caur visām *gudro vīru* iespējamām nozīmēm ir, ka viņi simbolizē cilvēci – visus cilvēkus, no visām zemes malām, no visiem laikiem, no visām paaudzēm.

Mēs visi esam *meklētāji*. Mēs meklējam laimi, dzīves nozīmi, mieru, bagātību, mīlestību, dziedināšanu, labāku darbu, skaistu māju, - mēs nemitīgi ko meklējam! Mēs cenšamies atklāt jaunas atziņas, jaunus produktus, pat

jaunus planētus un zvaigznes. Mēs meklējam, un atklājam, centienā labāk un pilnīgāk izprast sevi un savu pasauli.

Un mūsu atklājumi ir bijuši tiešām tādi, kuru pirms ne daudziem gadiem, eksistēja tikai kāda rakstnieka iztēlē. Datori, mobilie telefoni ar visām to iespējām, internet, - panākumi medicīnā, masu komunikācijā, un daudz cits mūsu ikdienas dzīvē ir tiešām brīnumains un nācis no cilvēku gudrības spējām.

Bet tā paša gudrība, kas vairākos sfairos ir darījusi mūsu dzīves ērtākas un bagātīgākas, ir arī radījusi dzīvības apdraudošos apstākļus. Automašīnas un rūpniecība ir darījusi mūsu dzīvi vieglāku, bet arī radījusi tādu apsārņošanu mūsu gaisā, ka lielpilsētas gaiss ir veselībai kaitīga un apdraud visas zemes lodes klimatisko bilanci. Mobili telefoni un internets gan veicina komunikāciju starp cilvēkiem, bet šie brīnumi arī ir radījuši lielākas iespējas kriminalitātei, pornogrāfijai un citiem veidiem, kā izmantoit citus cilvēkus. Datori un masu komunikācijas līdzekļi bija domāti atbrīvot cilvēkus no darba slodzi, bet tie drīzāk dara darbu intensīvāku un garāku. Datora spējas tiek arī lietotas lai izzināt ikkatru sīkumu par mūsu dzīvi – un mūsu dzīve ir jo vēl pilnīgāki valsts iestādēm un jebkuram, kam ir spējas *ielausties* informācijas krājumos. Ļoti mazs par tavu vai manu dzīvi ir vairs privāts; viss ir kaut kur sakrāts datorā – un viss tas ir pieejams un lietojams – reizēm cilvēkiem par labu, bet bieži vien lai cilvēkus kontrolētu un izmantotu.

Un nav tikai tādu tehnoloģija, kas ir radījusi gan prieku, gan problēmu. Mēs spējam tagad radīt dzīvību, mainīt dzīvnieku un stādu īpatnības. Mēs spējam cilvēku dzīvību mākslīgi uzturēt, un arī priekšlaicīgi izbeigt. Zinātnes spējas ir arī tagad mainījušas mūsu sabiedrības idejas un struktūrus – ka pagājušā nbedeļā piedzīvojam, kad Ontraio augstā tiesa nolēma, ka bērnam var būt trīs likumīgi vecāki.

Cilvēku zināšana, kas apsola tik daudz labumu, ir spējīga potenciāli ne tikai gādāt par cilvēces labklājību un eksistences nodrošināšanu, bet ir spējīga arī visu cilvēci iznīcināt – vai tas būtu ar atoma enerģijas ieročiem vai ar rūpniecības kultūra saindējumiem un izpostījumiem.

Kā gudrie vīri sendienā bija darījuši iesākot savu meklējumu, tā arī mēs arvien 21. gadu simtenī meklējam atbildes dzīves problēmām, bet arvien maldāmies un rodam vēl vairākas problēmas un apdraudējumus mūsu dzīvei.

Bet šis senais stāsts par šiem gudrajiem dod mums cerību. Kad gudrie vīri beidzot bija atraduši Kristu, kad tie beidzot bija atzinuši, ka visa viņu zinātne, visa meklēšana, visa gudrība bija viņus vedusi pie aplamās vietas – kad tie beidzot atzina, ka bija maldījušies – tikai tad viņi sāk atzīt patiesību, tikai tad viņi atrada to, kas spēj piešķirt patiesu dzīvību un tad viņu pašu dzīves ceļi mainījās.

Mums ir teikts, ka tad *sapnī saņēmuši norādījumu pie Hēroda neatgriezties, tie aizgāja pa citu ceļu uz savu zemi.* Man liekas, ka tas ir tas izšķirošais moments šajā stāstā – un mūsu pašu ticības un dzīves meklējumā: Kristu atradis

un viņu atzinis, jaunu dzīves veidu un iespējas sapratis, -
vai turpināsi iet tālāk pa to pašu maldīgo ceļu?

Neatgriesties pie Herodu ---nepiedalīties vairs vecā kārtībā;
ir tagad jauns laikmets, jauna valstība, jauna autoritāte